

Uzasadnienie

Podstawę prawną wydania rozporządzenia stanowi art. 50b ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639). Upoważnienie ustawowe zobowiązuje ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia w akcie wykonawczym:

- 1) standardu świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, zwanych dalej „usługami opiekuńczymi”;
- 2) sposobu świadczenia usług opiekuńczych;
- 3) sposobu monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych.

Wydanie aktu wykonawczego jest konieczne ze względu na potrzebę ujednoczenia zasad świadczenia usług opiekuńczych w skali kraju. Dotychczasowe przepisy ustawowe określają jedynie ogólne ramy tych usług, natomiast brakuje regulacji szczegółowych dotyczących standardu świadczenia usług opiekuńczych, sposobu ich świadczenia oraz sposobu monitorowania i oceny.

Przyjęcie rozporządzenia zapewni przejrzystość prawa, wprowadzi standard usług i pozwoli na ich lepsze dostosowanie do potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej.

Przyjęcie rozporządzenia umożliwi:

- 1) zapewnienie jednolitych standardów w skali kraju,
- 2) lepsze dopasowanie usług do realnych potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej,
- 3) zagwarantowanie przejrzystych mechanizmów monitorowania i oceny usług,
- 4) zapewnienie ochrony praw odbiorców usług.

Przyjęcie standardu usług opiekuńczych stanowi również realizację jednego z priorytetów reformy opieki długoterminowej, realizowanej w ramach kamienia milowego A70G szerszej reformy A4.6 pn. „Wzrost współczynnika aktywności zawodowej określonych grup poprzez rozwój opieki długoterminowej” Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Priorytety reformy opieki długoterminowej wdrażane w kamieniu milowym A70G KPO zostały ustalone na podstawie rekomendacji sformułowanych w raporcie ze strategicznego przeglądu tej opieki w Rzeczypospolitej Polskiej (raport powstał jako rezultat w kamieniu milowym A69G KPO). Priorytet, którego realizację ma stanowić przyjęcie projektowanego rozporządzenia, zakłada wejście w życie przepisów dotyczących standardów jakości opieki długoterminowej w ramach systemu pomocy społecznej.

Ze względu na obecną, a także prognozowaną sytuację demograficzną w Polsce wywierany jest duży nacisk na udzielanie świadczeń opieki długoterminowej z dbałością o jak najwyższy standard i potrzeby użytkowników. W „Przeglądzie strategicznym systemu opieki

długoterminowej w Polsce”, przygotowanym przez Bank Światowy w ramach realizacji kamienia milowego A69G KPO, wskazano, że w obliczu przemian demograficznych, z którymi obecnie mierzy się Polska, ogromnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie dostępu do przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej dobrej jakości. Wskazano także na brak odpowiednich standardów jakości, których sformułowanie jest konieczne w celu realizacji opieki w sposób bezpieczny, skuteczny i celowy.

Przedmiotowe rozporządzenie odpowiada na potrzeby zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego i ośrodki pomocy społecznej, które w praktyce realizują usługi opiekuńcze i wskazują na konieczność uregulowania kwestii szczegółowych w akcie wykonawczym.

Projekt rozporządzenia w § 2 zawiera określenie obszarów usług opiekuńczych, które zostały pogrupowane według podstawowych sfer życia osoby wymagającej wsparcia. Wskazano tu pomoc w czynnościach dnia codziennego, prowadzeniu gospodarstwa domowego, podstawowej pielęgnacji oraz we wspieraniu kontaktów społecznych. Katalog wymienia świadczenia, jakie mogą być uznane za usługi opiekuńcze i w jakich obszarach osoba potrzebująca może oczekiwać wsparcia. Celem przepisu jest usystematyzowanie katalogu usług oraz zapewnienie jednolitego stosowania przepisów.

Ponadto w § 2 projektu sprecyzowano także minimalny zakres czynności, które powinny być wykonywane w ramach poszczególnych obszarów usług. Uregulowanie to zapobiega dowolnemu ograniczaniu zakresu wsparcia przez podmioty świadczące usługi i gwarantuje, że każda osoba uprawniona otrzyma pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, higienicznych i społecznych.

W § 3 projektu określa się, że usługi świadczone są w różnych porach dnia i adekwatnie do występujących potrzeb przez 7 dni w tygodniu, w godzinach od 6:00 do 21:00 z wyłączeniem dni świątecznych, przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się świadczenie usług również w te dni. Dodatkowo wskazano, że w sytuacji, gdy jedna osoba świadcząca usługi opiekuńcze nie jest w stanie wykonać danej czynności, np. przeniesienia osoby z łóżka na wózek, pod prysznic, z uwagi np. na zbyt dużą wagę tej osoby, dopuszcza się świadczenie usługi przez dwie osoby w tym samym czasie z zachowaniem pełnego wynagrodzenia obu osób. Regulacja ta służy zapewnieniu osobom korzystającym z usług uwzględnienie ich indywidualnych potrzeb psychofizycznych i rodzinnych.

Przepis § 4 projektu odnosi się do sposobu wykonywania usług opiekuńczych. Określono tu zasadę etycznego postępowania przy wykonywaniu usług, a także prowadzenia dokumentacji. Przepis ten służy profesjonalizacji usług i zapewnieniu odbiorcom usług stosownego bezpieczeństwa.

Przepis § 5 projektu dotyczy monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych. Jako sposób monitorowania i oceny wskazano tu kontrole wewnętrzne, ankiety, zgłoszenia uwag do sposobu realizacji usług, w tym anonimowe. Rozwiązanie to pozwala na bieżące sprawdzanie standardu świadczonych usług i szybkie reagowanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Należy wskazać, że w praktyce nie jest to nowe zadanie – wskazany obowiązek monitorowania jedynie porządkuje i systematyzuje działania już realizowane przez gminy w ramach nadzoru nad usługami opiekuńczymi (kontrola zgodności z decyzją administracyjną, reagowanie na skargi). Ponadto podstawowym narzędziem monitorowania jest przeprowadzany co pół roku wywiad środowiskowy.

Przewiduje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 31 sierpnia 2026 r.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega on notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie wymaga notyfikacji na podstawie art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt rozporządzenia nie podlega przedstawieniu właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Przyjęcie rozporządzenia wpłynie na działalność firm, które na zlecenie samorządów realizują usługi opiekuńcze lub u których usługi są kupowane - nastąpi polepszenie jakości usług świadczonych przez te podmioty również wobec pracowników tych podmiotów.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z dniem skierowania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.